

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

DƯƠNG VĂN KHOA

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN HỢP TÁC XÃ NÔNG NGHIỆP
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2017

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

DƯƠNG VĂN KHOA

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN HỢP TÁC XÃ NÔNG NGHIỆP
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS CHU ĐỨC DŨNG

THÁI NGUYÊN - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ học hàm, học vị nào.

Tôi xin cam đoan: Mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn, các thông tin trích dẫn trong luận văn này đã đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng 4 năm 2017

Tác giả luận văn

Dương Văn Khoa

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian nghiên cứu và thực hiện luận văn này, tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cơ quan, các tổ chức và các cá nhân. Tôi xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các tập thể, cá nhân đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thực hiện nghiên cứu luận văn này.

Trước hết tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên, Phòng Đào tạo và Khoa Sau đại học của nhà trường cùng các thầy cô giáo, những người đã trang bị kiến thức cho tôi trong suốt quá trình học tập.

Với lòng biết ơn chân thành và sâu sắc nhất, tôi xin trân trọng cảm ơn thầy giáo, PGS. Tiến sĩ Chu Đức Dũng, người Thầy đã trực tiếp chỉ bảo, hướng dẫn khoa học và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu, hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng gửi lời cảm ơn đến các đồng chí lãnh đạo Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Liên minh HTX tỉnh, UBND các cấp chính quyền và các HTX nông nghiệp trên địa bàn tỉnh đã giúp đỡ tôi về thông tin, số liệu trong suốt quá trình thực hiện nghiên cứu luận văn.

Xin chân thành cảm ơn tất cả các bạn bè, đồng nghiệp đã động viên, giúp đỡ nhiệt tình và đóng góp nhiều ý kiến quý báu để tôi hoàn thành luận văn này.

Do thời gian nghiên cứu có hạn, luận văn của tôi chắc hẳn không thể tránh khỏi những sơ suất, thiếu sót, tôi rất mong nhận được sự đóng góp của các thầy cô giáo cùng toàn thể bạn đọc. Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày tháng 4 năm 2017

Tác giả luận văn

Dương Văn Khoa

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học của đề tài	4
5. Bố cục luận văn.....	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ KINH TẾ HỢP TÁC VÀ HỢP TÁC XÃ	5
1.1. Cơ sở lý luận về kinh tế hợp tác và hợp tác xã	5
1.1.1. Cơ sở lý luận về kinh tế hợp tác và hợp tác xã	5
1.1.2. Vai trò của Hợp tác xã nông nghiệp.....	16
1.1.3. Tính tất yếu khách quan phát triển hợp tác xã nông nghiệp nước ta	17
1.2. Cơ sở thực tiễn về kinh tế hợp tác và hợp tác xã	19
1.2.1. Cơ sở thực tiễn, quá trình phát triển của kinh tế hợp tác và hợp tác xã trên Thế giới.	19
1.2.2. Một số bài học để phát triển hợp tác xã nông nghiệp ở Việt Nam.	24
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	27
2.1. Câu hỏi nghiên cứu mà đề tài cần giải quyết	27
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	27
2.2.1. Chọn điểm nghiên cứu	27
2.2.2. Phương pháp thu thập số liệu.....	28

2.2.3. Phương pháp xử lý số liệu.....	29
2.2.4. Phương pháp phân tích.....	29
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	29
Chương 3. THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN CỦA CÁC HỢP TÁC XÃ NÔNG NGHIỆP TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ	31
3.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	31
3.1.1. Đặc điểm tự nhiên	31
3.1.2. Đặc điểm kinh tế xã hội	34
3.2. Thực trạng phát triển hợp tác xã nông nghiệp trên địa bàn tỉnh Phú Thọ.....	40
3.2.1. Quá trình phát triển kinh tế hợp tác xã tỉnh Phú Thọ.....	40
3.2.2. Tình hình hoạt động của các hợp tác xã nông nghiệp.....	46
3.3. Một số đánh giá chung về tình hình phát triển của các hợp tác xã nông nghiệp tỉnh Phú Thọ	60
3.3.1. Về tổ chức quản lý ở các hợp tác xã nông nghiệp	60
3.3.2. Về kết quả hoạt động của các hợp tác xã nông nghiệp.....	61
3.3.3. Một số hạn chế	64
3.3.4. Những nguyên nhân của hạn chế	65
Chương 4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM PHÁT TRIỂN HỢP TÁC XÃ NÔNG NGHIỆP Ở TỈNH PHÚ THỌ GIAI ĐOẠN 2017 - 2020.....	66
4.1. Định hướng nhằm phát triển HTX nông nghiệp ở tỉnh Phú Thọ.....	66
4.1.1. Cơ sở của những định hướng	66
4.1.2. Định hướng và mục tiêu nâng cao hoạt động của các hợp tác xã nông nghiệp ở tỉnh Phú Thọ.....	68
4.2. Một số giải pháp nhằm phát triển hợp tác xã nông nghiệp ở tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2017-2020.....	72
4.2.1. Giải pháp về phương thức tổ chức và công tác cán bộ.....	72
4.2.2. Tăng cường sự chỉ đạo của Nhà nước đối với hợp tác xã.....	73
4.2.3. Giải pháp về thúc đẩy kinh tế hàng hoá phát triển.....	79

4.2.4. Giải pháp quản lý tài chính trong các hợp tác xã nông nghiệp.....	79
4.2.5. Giải pháp về đào tạo, nâng cao trình độ chuyên môn cho cán bộ quản lý hợp tác xã, cán bộ chuyên môn nghiệp vụ hợp tác xã	80
4.3. Một số kiến nghị.....	81
4.3.1. Kiến nghị Trung ương.....	81
4.3.2. Kiến nghị với UBND tỉnh Phú Thọ	82
4.3.3. Kiến nghị với sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Liên minh HTX tỉnh Phú Thọ	82
KẾT LUẬN	84
TÀI LIỆU THAM KHẢO	87
PHỤ LỤC	89

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BHXH	: Bảo hiểm xã hội
Bq	: Bình quân
HTX NN	: Hợp tác xã nông nghiệp
TP	: Thành phố
TX	: Thị xã
UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1.	Tình hình chuyển đổi và thành lập mới hợp tác xã giai đoạn 2013-2016	46
Bảng 3.2.	Tình hình chuyển đổi và thành lập mới hợp tác xã nông nghiệp giai đoạn 2013- 2016	47
Bảng 3.3.	Phân loại các hợp tác xã nông nghiệp điều tra theo loại hình sản xuất kinh doanh	49
Bảng 3.4.	Tổng hợp trình độ của cán bộ làm công tác quản lý hợp tác xã nông nghiệp đến năm 2016.....	50
Bảng 3.5.	Năng lực điều hành của cán bộ quản lý và trình độ xã viên của các hợp tác xã nông nghiệp điều tra	51
Bảng 3.6.	Tình hình xếp loại các hợp tác xã nông nghiệp điều tra năm 2016.....	52
Bảng 3.7.	Tình hình tài sản của các hợp tác xã nông nghiệp điều tra.....	55
Bảng 3.8.	Tình hình vốn quỹ của các hợp tác xã nông nghiệp điều tra tính đến giai đoạn 2013- 2016	56
Bảng 3.9.	Kết quả hoạt động sản xuất kinh doanh của các hợp tác xã nông nghiệp điều tra giai đoạn 2013- 2016	57
Bảng 3.10.	Tình hình tham gia bảo hiểm xã hội của các hợp tác xã nông nghiệp điều tra tính đến năm 2016	58
Bảng 3.11.	Tình hình công nợ của các hợp tác xã nông nghiệp giai đoạn 2013- 2016	59

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Sau hơn 30 năm thực hiện đường lối đổi mới của Đảng, nền kinh tế nước ta đã có những bước tiến vượt bậc. Sang giai đoạn phát triển mới, đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, đặc biệt đối với lĩnh vực nông nghiệp vốn được coi là thế mạnh của Việt Nam cũng được Đảng và Nhà nước tập trung nguồn lực để tạo ra sự đột phá.

Phát triển nông nghiệp, nông thôn trong thời kỳ đổi mới là chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước. Song có nhiều vấn đề lớn sẽ đặt ra như: phát triển các doanh nghiệp nông nghiệp, hợp tác xã nông nghiệp theo hướng nào; việc phát triển hoạt động nông nghiệp hiện nay; bảo vệ thành quả của cải cách ruộng đất...

Năm 2016 khu vực kinh tế HTX của tỉnh Phú Thọ có giá trị GDP là 38.294 triệu đồng. Như vậy, nhịp độ tăng trưởng bình quân hàng năm của khu vực này là gần 6%. Điều đó chứng tỏ, khu vực kinh tế hợp tác, HTX phát triển chưa thật sự ổn định. Xét về mặt đóng góp thì kinh tế hợp tác, HTX mới chỉ cộng vào tổng GDP của tỉnh mỗi năm khoảng 1%.

Qua một vài con số chứng minh trên đây có thể thấy, những đóng góp của kinh tế hợp tác, HTX cho địa phương còn chưa nhiều, chưa tương xứng với vai trò là chủ đạo của nền kinh tế quốc dân. Có thể chỉ ra hàng loạt những tồn tại cần phải tháo gỡ trong phát triển kinh tế hợp tác, HTX: tiềm lực kinh tế khu vực này còn yếu, tài sản vốn, quỹ ít, đặc biệt là các HTX nông nghiệp.

Số HTX hoạt động hiệu quả chưa nhiều, trong khi số HTX yếu kém chiếm tỷ lệ cao. Trong đó, đáng lưu ý là còn một số HTX hoạt động mang tính hình thức, chưa được củng cố hoặc phải giải thể. Tình trạng một số HTX thành lập mới không xuất phát từ nhu cầu thực tiễn mà ra đời với mục đích để được hưởng chính sách vay vốn ưu đãi hoặc đón các chương trình tài trợ của tỉnh còn khá nhiều. Vì thế, khi phải bước vào hạch toán độc lập thì các HTX này tỏ ra lúng túng và bị rơi vào tình trạng hoạt động cầm chừng.